

AcademieNieuwezorg

Bekijk hier het programma 2021 en meld u hier aan

Bekijk [hier](#) de Raad van Inspiratie van de AcademieNieuwezorg

Zet meer in op vrijheden

Hoogleraar Jan Kremer (61), die het kabinet adviseert over het coronabeleid, is opvallend kritisch over de exitstrategie. 'Het kan niet alléén gaan om het medisch perspectief.'

Het vaccineren gaat in Nederland zo tergend traag dat het in de komende maanden waarschijnlijk niet die weg naar buiten zal bieden waarvan we dromen. En intussen worden wel steeds meer flexibiliteit en incasseringsvermogen van de bevolking geëist door maatregel op maatregel te stapelen. Dat wreekt zich.

De AcademieNieuwezorg is een initiatief van TopSupport en staat onder regie van de conceptuele bedenker en voorheen inhoudelijk verantwoordelijke voor de Masterclass NieuweZorg 3.0, bezoek onze [website](#) voor meer informatie.

[AcademieNieuwezorg](#) - Roelof Hartplein 13H - 1071 TS Amsterdam - info@academie-nieuwezorg.nl - (020) 845 40 18

Alleen al de schade van de voortdurende schoolsluiting: een verveelvoudiging van telefoontjes naar de crisisdienst, een sterke toename van eetstoornissen waarbij acuut dwangvoeding nodig is, leerachterstanden, verwaarlozing - allemaal onzichtbaar in de wekelijkse virusgrafieken van het RIVM. Net als het leed van mensen met een winkel of een restaurant, van kunstenaars of eenzame studenten.

"Corona is een veelkoppig monster dat zich allang niet meer alleen in termen van fysiek ziek-zijn openbaart," zegt Jan Kremer. Hij is gynaecoloog en hoogleraar en toezichthouder van het OLVG, maar het afgelopen jaar vooral druk als lid van de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS), een adviesorgaan van het kabinet.

Wordt er te veel vanuit de situatie in ziekenhuizen geredeneerd bij het bepalen van het coronabeleid?

"Inmiddels wel, ja. Alles wat met gezondheid te maken heeft, raakt de samenleving in zijn geheel. Ook bij corona kan het niet alléén gaan om het medisch perspectief, hoe belangrijk dat ook is - laat ik dat benadrukken. Wat ik zie, ook bij beleidsmakers, is dat er nog steeds hoop is dat we te maken hebben met een eenduidig vraagstuk. Eén probleem, één interventie, één dashboard, en dan komen we er wel uit. Bij die benadering heb ik zo mijn vraagtekens."

Zacht uitgedrukt?

"Zeker. Je ziet dat we de grenzen van die benadering hebben bereikt. Dat komt ook doordat het ertoe leidt dat we steeds meer tegenover elkaar komen te staan. De polarisatie groeit, en dat baart mij grote zorgen. We komen zo niet tot de volgende goede stappen en tot een exitstrategie die aanvaardbaar is voor zoveel mogelijk mensen. Het medische perspectief staat niet tegenover andere perspectieven maar ernaast. Sociale, psychische en culturele gevolgen van de aanpak zijn ook belangrijk."

"Ik zie beleidsmakers ongelooflijk hard werken, maar ik zou het ze gunnen bij de volgende stappen corona echt samen te bekijken als het veelomvattende probleem dat het is."

Hoe ziet u dat voor zich, in de komende tijd? De vrije samenleving, elkaar kunnen zien, laat staan voelen, is in letterlijke zin zwaar beknot. Wat moet er gebeuren?

"De RVS heeft in mei een advies afgeleverd bij het kabinet met als titel '(Samen)leven is meer dan overleven'. Daarmee bedoelen we: laten we ons meer richten op maatwerk, op veerkracht en veel duidelijker vertrouwen stellen in de burger. Maatregelen zijn natuurlijk deels nodig om dat ellendige virus hanteerbaar te houden, maar behandel de burger daarbij niet als een probleem."

Jullie houden je niet aan de regels, dus hier, nog een erbij, eigen schuld.

"Daar komt het op neer. In Coronamoe(d), het eindejaarsessay dat de RVS schreef, noemden we een aantal voorbeelden. Zoals Mourad Ouari, een Hagenees die jongeren van straat plukte en ze klussen gaf als het rondbrengen van voedselpakketten, met als motto: niet hangen, maar helpen. Als je zo iets noemt in een persconferentie, maak je

AcademieNieuwezorg

Bekijk hier het programma 2021 en meld u hier aan

Bekijk [hier](#) de Raad van Inspiratie van de AcademieNieuwezorg

duidelijk dat je burgers beschouwt als wezenlijk van belang voor de oplossing, en niet alleen als kleine kinderen die je binnen moet houden."

Op Twitter las ik dat u fan bent van de Zweedse aanpak.

"Dat klopt. In Zweden doet de overheid veel nadrukkelijker en positiever appèl op eigen verantwoordelijkheid: wat kun jij bijdragen? Daarmee draag je uit dat je vertrouwen hebt in de perspectieven van anderen. Wat mij ook bevalt is dat Anders Tegnell, de Zweedse staatsepidemioloog, een bescheiden verhaal vertelt: corona is een akelig, complex probleem waarmee het hele land moeten leren leven. En hij is eerlijk door te erkennen dat het voor hem ook een leerproces is, dat hij bijvoorbeeld de situatie in de verpleeghuizen heeft onderschat."

Hoe zijn de cijfers in Zweden?

"Net als in Nederland is nu ongeveer vijf procent van de bevolking met het virus in aanraking geweest. Waarschijnlijk ligt dat percentage hoger, want veel gevallen zijn niet getest, maar dat is hier ook zo. Ook het coronasterftcijfer in Zweden is vergelijkbaar met dat van ons."

Terwijl de scholen daar nog geen dag dicht zijn geweest.

"En de restaurants open zijn en er geen mondkapjesplicht geldt. Vergelijken is moeilijk, want het is een totaal ander land - andere demografie, andere sociale structuur, andere volksgeest - maar ze hebben daar toch ook een aantal drukbevolkte stedelijke gebieden. Kennelijk is het virus ook vrij resistent tegen onze maatregelen. Tegnell hangt aan de wijsheid: angst is een slechte raadgever."

Wij nog niet.

"Nee. Ik begrijp ook wel hoe dat is gegaan. In het begin wisten we niet wat ons overkwam en moesten we wat doen, maar nu zijn we in een fase beland waarbij ook wij weten dat het virus nog wel even onder ons blijft. We moeten uit de crisismodus van mensen aan huis kluisteren en kinderen face to face onderwijs en sociale omgang ontzeggen, en overstappen op een nieuw repertoire."

"Wat mij betreft een repertoire gericht op verbinden, vertrouwen, luisteren naar de ander en vooral ook van jonge mensen zien als de oplossing. Dat kunnen ze makkelijk aan, zie ik ook dicht bij huis. Mijn dochter en haar studentenvriendinnen zijn heel zorgvuldig. Ze gingen half december allemaal in quarantaine om kerst te kunnen vieren met hun ouders."

Luisteren naar de ander, hoort daar ook bij hulp aannemen van oud-verpleegkundigen en -artsen, of van de evenementenindustrie bij het op poten zetten van 24/7 vaccineren in een goed geventileerde, grote ruimte als de Westerkerk?

"In elk geval openstaan voor ideeën, uitgaan van de kracht ervan. Het gevaar is anders dat we ons blijven beperken tot de besmettingscijfers en het aantal ic-gevallen. Dat houden we niet meer vol. Hoe belangrijk die cijfers ook zijn, en dat zijn ze, we moeten ook andere aspecten van onze samenleving in het snotje houden."

De AcademieNieuwezorg is een initiatief van TopSupport en staat onder regie van de conceptuele bedenker en voorheen inhoudelijk verantwoordelijke voor de Masterclass NieuweZorg 3.0, bezoek onze [website](#) voor meer informatie.

In maart brengt de RVS haar volgende advies uit aan het kabinet. Wat gaat het worden?

"Ik vind dat we in elk geval de komende maanden moeten verschuiven van crisisaanpak naar het versterken van maatschappelijke veerkracht, met een exitstrategie gebaseerd op een breed pallet van kennis. Anders gaan we mensen verliezen. En de klappen vallen zoals altijd in dezelfde hoek. We zien de sociale ongelijkheid verder toenemen door de coronacrisis, we zien de verschillen in mentale gezondheid toenemen. Dat is zorgwekkend."

"Ik ben het helemaal eens met onze voorzitter Jet Bussemaker dat er ook een R-getal nodig is voor de mentale gezondheid. Blijven we het virus zien als een enkelvoudig probleem, dan eindig je met steeds strengere regels, waarmee de overheid zichzelf uiteindelijk in de staart bijt. Dat zie je nu al gebeuren, als opa of oma komt oppassen omdat de basisscholen dicht zijn en ouders moeten werken. Dat is dan binnen de regels, maar wel onverstandig."

Ik las ook dat u slecht sliep in de eerste nacht na het ingaan van de avondklok.

"De avondklok heeft een open zenuw geraakt. Ook bij mij. Het doet me denken aan een samenleving waarin ik niet wil leven, omdat het de veerkracht eruit haalt. Juist bij jonge mensen. Natuurlijk moet je hard ingrijpen bij rellen zoals vorige week, maar je zult tegelijkertijd mensen die anders over de aanpak denken moeten begrijpen."

Uw slogan op Twitter is: Rocking the boat while staying in it. Wel een goeie.

"Dat is mijn missie. Geen gekke henkie zijn zonder oog voor het belang van een goede pandemiebestrijding in engere zin, maar wel de ruimte opzoeken om de schade die ontstaat op andere gebieden op te vangen en te beperken. De zachte stemmen horen. Het gezonde verstand gebruiken. Ik bagatelliseer het virus en de ziekte absoluut niet, maar corona is lang niet zo dodelijk als ebola. Zonder voorbij te gaan aan vreselijke toestanden op de ic's, kies ik liever voor nuance dan voor angst."

Tienduizenden kinderen die worden mishandeld of genegeerd omdat hun ouders de stress niet meer aan kunnen, is net zo vreselijk.

"Daarom pleit ik voor een exitstrategie met extra aandacht voor de kwetsbaren en de jongeren. Laat mij als zestiger met een lekker ruim huis en een tuin nog maar een tijdje beperkt actief zijn. Zet liever in op meer vrijheid voor jongvolwassenen en kinderen, want de maatregelen vallen al een jaar onevenredig hard hun kant op, en zij moeten de kans krijgen zich op te maken voor de toekomst."

ONAFHANKELIJK ADVIESORGAAN

De Raad voor Volksgezondheid & Samenleving is een onafhankelijk adviesorgaan voor regering en parlement. De raad staat onder voorzitterschap van Jet Bussemaker en bestaat uit negen leden, onder wie politicoloog Pieter Hilhorst en psycholoog en filosoof Jeannette Pols. Een team van adviseurs en ondersteuners vormt met de raadsleden de RVS